

ZG PZKO 1985

ChNP

KN II 16701

ZBIORY
S. ZAHRADNIKA

KN 16701 60 LAT W SŁUŻBIE PIEŚNI

Chór Nauczycieli Polskich – zespół Zarządu Głównego Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego – obchodzi 60-lecie działalności. Okazja to do przypomnienia historii zespołu, tradycji oraz ludzi z nim związanych w różnych okresach jego działalności. Przypomnienie to będzie skrótowe, z uwzględnieniem tych najważniejszych faktów, dat i nazwisk, szczegółową historię zawiera bowiem monografia, przygotowana na 50-lecie chóru, a także dodatek do tej monografii z okazji 55-lecia ChNP – obydwie publikacje wydane w większych nakładach, dotąd więc jeszcze dostępne.

Powołanie do życia na naszym terenie zorganizowanych grup śpiewaczych wiąże się ściśle z rozwojem szkolnictwa polskiego i wychowaniem nowych kadr nauczycielskich na przełomie XIX i XX wieku. Przyszli nauczyciele już w czasie swych studiów pedagogicznych sposobili się do późniejszej działalności w zakresie śpiewactwa. Plany założenia chóru nauczycielskiego przekreśliła pierwsza wojna światowa (1914–1918), która znacznie przetrzebiła szeregi nauczycieli.

Po uzyskaniu samodzielności państwowej (1918) oraz podziale Śląska Cieszyńskiego (1920) powstaje w roku 1921 samodzielna organizacja zawodowa nauczycieli – Towarzystwo Nauczycieli Polskich w Czechosłowacji, zrzeszające nauczycieli polskich od Mostów po Ostrawę, Witkowie, Mariańskie Góry. Członkowie TNP w miejscowościach, w których mieszkali czy uczyli, byli organizatorami działalności kulturalnej – m. in. zakładali cieszące się popularnością chóry. W tym czasie dojrzewa myśl, by powołać do życia chór, w skład którego wchodziłoby nauczyciele z ca-

K 253/04
1,00

łego terenu. Na Walnym Zebraniu TNP w r. 1925 podjęto uchwałę o założeniu takiego zespołu.

Założycielem, pierwszym kierownikiem artystycznym i dyrygentem zostaje nauczyciel z Łazów Jan Kisza. Pod koniec roku 1925 odbyła się pierwsza próba chóru; ponad rok trwała intensywna praca dyrygenta i chórzystów, by w dniu 6 marca 1927 po raz pierwszy na koncercie w Karwinie przedstawić się publiczności. Jan Kisza w roku 1928 odchodzi do Krakowa i 28. 6. 1928 przed chórem po raz pierwszy staje nowy dyrygent – Ernest Berger, którego po dwu latach zastępuje jego brat, dyrektor szkoły w Czeskim Cieszynie – Karol Berger. Pomocnikami dyrygenta są mianowani Paweł Trombik i Rudolf Wojnar.

W okresie międzywojennym ChNP wystąpił na 55 koncertach własnych i 116 okolicznościowych u nas i w Polsce. Druga wojna światowa – lata 1939–1945 – to przerwa w pracy chóru, wymuszona ówczesnymi warunkami. W tym czasie zginęło 180 nauczycieli polskich, w tym jedenastu chórzystów ChNP.

Zaraz po wojnie społeczeństwo polskie na naszym terenie rzuciło się w wir pracy społecznej. Reaktywowano niektóre przedwojenne organizacje, zakładano różnego rodzaju zespoły. W tej działalności nie zabrakło nauczycieli, w wielu wypadkach byli oni głównymi inicjatorami i organizatorami ożywionej działalności kulturalno-oświatowej. Przedwojenni członkowie ChNP zaraz w roku 1945 zabrali się do ponownego śpiewania pod kierownictwem nauczyciela z Karwiny Rudolfa Wojnara. Warunki polityczno-społeczne nie były jednak sprzyjające, doszło do rozwiązania działalności Towarzystwa Nauczycieli Polskich, a tym samym i Chóru Nauczycieli Polskich przy tym towarzystwie. W roku 1947, kiedy powołane zostały do życia polskie organizacje: Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej oraz Polski Związek Kulturalno-Oświatowy, w ramach tych organizacji powstawały liczne chóry, których organizatorami, a często również dyrygentami, byli nauczyciele. O wznowieniu działalności ChNP pomyślano jednak dopiero w kilka lat później – w roku 1955. Ówczesny powiatowy inspektor szkolny Józef Mrózek, sprawujący równocześnie społeczną funkcję przewodniczącego ZG PZKO, wystosował apel do nauczycieli, by wstępowali w szeregi ChNP. Dyrygentem został Karol Heczko, prezesem chóru Józef Mrózek. Po odejściu Karola Heczki w roku 1965 dyrygentem został Emanuel Guziur (1965–68), w latach 1968–1972 ChNP prowadził Eugeniusz Fierla, od roku 1972 do 1980 stał na czele ChNP Henryk Kotas, po jego rezygnacji przez rok dyrygował Jan Gojniczek a od roku 1981 kierownikiem artystycznym i dyrygentem jest dr Alojzy Suchanek.

Jak scharakteryzować można pracę ChNP w ostatnim pięcioleciu?

Odbywały się regularne cotygodniowe próby – corocznie przeciętnie 40 prób i 2 zebrania członkowskie, było też osiem jednodniowych zgrupowań roboczych, na których ćwiczone i szlifowano poszczególne pozycje repertuarowe. W ciągu tych pięciu lat odbyło się 35 koncertów: 22 całonocne i 13 wychowawczych dla młodzieży szkolnej. Dziewięć razy występował chór na różnych imprezach PZKO, sześciokrotnie w ramach przeglądów i konkursów PZKO. Czternaście razy śpiewem żegnało zmarłych kolegów-chórzystów czy zasłużonych działaczy społecznych.

Do ważnych wydarzeń tego pięciolecia, a równocześnie całej historii ChNP, należy bezsprzecznie udział w V Festiwalu Chórów Polonijnych w Koszalinie, w lipcu 1982. Z Koszalina przywiózł zespół wiele nagród, a wśród nich najcenniejszą – nagrodę Wiceprzewodniczącego Rady Państwa, Przewodniczącego Towarzystwa Łączności z Polonią Zagraniczną „Polonia” Tadeusza Witolda Młyńczaka. Na gościnnej Ziemi Koszalińskiej ChNP wystąpił sześć razy. W rok później w powiatowych elimina-

cjach konkursu „Pieśni Przyjaźni”, organizowanego przez Związek Przyjaźni Czechosłowacko-Radzieckiej, ChNP uzyskał tzw. „Złotą Wstęgę” i zakwalifikował się do eliminacji okręgowych w Ostrawie, gdzie zdobył ponownie „Złotą Wstęgę”. W marcu 1983 ChNP w konkursie chórów PZKO uzyskał jedno z trzech równorzędnych pierwszych miejsc w kategorii chórów męskich – razem z jabłonkowskim „Gorolem” i „Hasłem” ZG PZKO. W styczniu 1984 ChNP koncertował w Cieszynie w ramach obchodów 75-lecia chóru „Harmonia”, gdzie byłemu dyrygentowi ChNP – Emanuelowi Guziurowi – został wręczony Dyplom Honorowego Członka ChNP nr 1. W r. 1982 oraz 1985 wystąpił ChNP na Festiwalach PZKO w bloku śpiewaczym połączonych chórów. W czerwcu 1985 chór uczestniczył w obchodach 40-lecia chóru im. Rogera, w Rudach, gmina Kuźnia Raciborska. W lipcu 1985 ChNP wyjechał na Festiwal Pieśni Chóralnej do Międzyzdrojów nad polskim Bałtykiem, skąd przywiózł Nagrodę im. prof. E. Maćkowiaka za najlepsze wykonanie dzieł inspirowanych folklorem. Chór wystąpił też na Koncercie w Szczecinie – w Zamku Książąt Pomorskich.

W omawianym pięcioleciu chór pracował początkowo pod kierunkiem Jana Gojniczka, następnie Alojzego Suchanka. Prezesami chóru byli: Gustaw Pyszek, od r. 1982 Gustaw Słowik. Z zespołem współpracuje doskonała pianistka Wanda Miech, która akompaniuje nie tylko chórowi, ale także solistce – sopranistce Jadwidze Niemcowej, a w razie potrzeby sama występuje jako solistka – pianistka. Konferansjerkę prowadzi Halina Kowalczyk, z wykształcenia nauczycielka, która potrafi nawiązać kontakt z dorosłym widzem, a – co szczególnie cenne – również z dziećmi w czasie koncertów wychowawczych.

ChNP od sześćdziesięciu lat służy pieśni, kontynuuje chlubne tradycje polskiego śpiewactwa na naszym terenie. Przed chórem kolejne lata działalności – oby były to lata pełne sukcesów!

PROGRAM
KONCERTU JUBILEUSZOWEGO
Z OKAZJI 60-LECIA
CHÓRU NAUCZYCIELI POLSKICH
ZG PZKO W CZESKIM CIESZYNIE

TRZYNIEC ● 7 GRUDNIA 1985 ● DOM KULTURY

CHÓR NAUCZYCIELI POLSKICH

PIEŚŃ ZWYCIĘSTWA
KOMU TYN WINIEC
ACH WOJNA, WOJNA!
WIESIOŁYJ CZAS

– dyrygenci dr Alojzy Suchanek,
Jan Gojniczek

– muz. Eugeniusz Fierla, śl. Józef Mrózek
– muz. Paweł Kaleta, śl. Władysław Młynek
– muz. Leoš Janáček
– muz. S. Taniejew, śl. A. Kolcow

SOŁO SOPRAN

JA KOCHAM CIĘ
O GÓRY

– Jadwiga Niemiec
– muz. Edward Grieg
– muz. Józef Fierla

CHÓR NAUCZYCIELI POLSKICH

SERENADA ZIMOWA
RYCERZE

POLONEZ z op. HALKA

– muz. Saint Saëns
– muz. Jan Sztwiertnia,
śl. Władysław Bukowiński
– muz. Stanisław Moniuszko

★ ★ ★

ZESPÓŁ ŚPIEWACZY „HARFA” MK PZKO CZESKI CIESZYN

TO WOŁAJĄ SKOWRONKI
BYĆ MOŻE

– dyrygenci inż. Alojzy Kaleta,
mgr Krystyna Suszka

– muz. A. Gref, śl. A. Zaniewski
– muz. Romuald Twardowski,
śl. St. R. Dobrowolski
– muz. Fryderyk Chopin
– opr. Paweł Kaleta
– opr. Jan Gawlas
– muz. Stanisław Hadyna

ETIUDA E DUR
TRZYSTA BUCZKÓW
NA ISTEBNYM
ONDRASZEK

CHÓR NAUCZYCIELI POLSKICH

POLE

– muz. Józef Świder,
śl. Władysław Broniewski
– muz. Józef Świder,
śl. Władysław Broniewski

BRZOZY

– opr. Jan Kisza
– opr. Eugeniusz Fierla

PRZEZ WODĘ KONICZKI
Z NIWY ŚLĄSKIEJ NR 3

POLĄCZONE CHÓRY

POLONEZ ŚLĄSKI

– muz. Eugeniusz Fierla,
śl. Krystyna Broll-Jarecka

ZBIORY
S. ZAHRADNIKA

Dez. '02